

No. 20.	Annie Besant.	Over eenige moeilijkheden
in het innerlijk leven en
Het Einde der Smart. . . f 0.40
No. 21/24.	—	Wenken bij de bestudee-
ring der Bhagavad Gitâ . . - 1.60
No. 25/26.	Wm. C. Ward.	De Nibelungen ring . . - 0.40
No. 27.	W. Scott Elliot.	De Wet van Opoffering . . - 0.40
No. 28.	C. W. Leadbeater.	Misbruik van psychi-
sche vermogens . . - 0.40
No. 29.	—	Onze verhouding tot
kinderen - 0.40
No. 30.	Annie Besant.	Occulte Scheikunde . . - 0.40
No. 31/32.	—	H. P. B. en de Meesters . . - 0.80
No. 33/36.	—	Lezingen te Londen gehou-
den in Juni en Juli 1907. - 1.60
No. 37.	G. R. S. Mead.	De Gnosis van het
No. 38.	—	Denkvermogen . . . - 0.40
No. 39.	—	Hymnen van Hermes. - 0.40
No. 40.	—	Het Visioen van Aridaeus - 0.40
No. 41.	—	De Hymne van Jezus - 0.40
No. 42.	—	De Mysteriën v. Mithra - 0.40
No. 43.	C. W. Leadbeater.	Een Mithrisch Rituaal - 0.40
No. 44.	Annie Besant.	Natuurgeesten . . . - 0.40
No. 45.	Dr. Rudolf Steiner.	Bewijzen voor het Bestaan
der Ziel - 0.40
No. 46.	—	Onze Atlantische Voor-
ouders - 0.40
No. 47.	—	Het Bloed is een zeer
bizar Sap - 0.40
No. 48.	—	Filosofie en Theosofie - 0.40
		Inwijding en Mysteriën - 0.40

**6 willekeurige nummers
voor f 1.80.**

THEOSOFISCHE BIBLIOTHEEK.

8^e SERIE.

No. 48.

INWIJDING EN : MYSTERIËN :

DOOR Dr. RUDOLF STEINER. — UIT HET
DUITSCH VERTAALD DOOR A. TERWIEL.

1909.

UITGAVE VAN DE THEOSOFISCHE UITGEVERS-
MAATSCHAPPIJ, AMSTELDIJK 79, AMSTERDAM.

Loge „Kennemerland“

Theosofische Veb. v. N. V. d. d.

sew. Bankema 11 Heverwijk

INWIJDING EN MYSTERIËN

DOOR DR. RUDOLF STEINER. UIT HET

DUITSCH VERTAALD DOOR A. TERWIEL.

GEAUTORISEERDE UITGAVE.

1909

UITGAVE VAN DE N. V. THEOSOFISCHE UITGEVERS-
MAATSCHAPPIJ — AMSTELDIJK 79 — AMSTERDAM.

INWIJDING EN MYSTERIËN.

Een *“tuin der rijpheid”*, zoo noemen oude wijzen het oord dat de mensch betreedt wanneer de geheimenissen der wereld zich voor hem ontsluiëren. Er is in dien tuin — zoo zeggen zij — geen bloem of zij heeft hare vrucht, geen ei of het heeft het in zich sluimerende leven tot rijpheid gebracht. Doch tevens worden de paden tot de *“enge poort”* die dezen tuin afsluit, als duister en gevaarlijk afgeschilderd. Tegelijkertijd wordt de verzekering gegeven dat voor hem, wien een occultist, een *“ingewijde”*, met zorgzame hand deze paden wijst het duister helderder wordt dan de zon, en de gevaren machteloos tegenover de in de ziel groeiende krachten. Als kinderlijke voorstellingen uit een tijd, waarin men nog niets van onze wetenschap bevroedde, wordt dit alles ter zijde gelegd door de *“verlichten”*, die meenen de drogbeelden van eene *“tastende inbeeldingskracht”* te kunnen onderscheiden van de nuchtere inzichten van een *“wetenschappelijk geschoold”* verstand. Wie tegenwoordig niettemin over dergelijke voorstellingen spreekt, kan er zeker van zijn dat hij bij zeer veel tijdgenooten zoo niet een hoogmoedigen, dan toch een medelijdenden glimlach zal ontmoeten.

In weerwil daarvan bestaan er tegenwoordig nog

menschen die evenals die oude wijzen over de wereld van de ziel en het vaderland van den geest spreken. Men houdt hen voor personen die over eene wereld spreken, welke hun slechts voorgespiegeld wordt door hunne onbeteugelde fantasie. Men betreurt het zelfs dat zij te midden van eene wereld, die zoo oneindig veel door middel van nuchtere logica heeft bereikt, rondwaggelen als beschonkenen die ieder oogenblik hunne zekerheid verliezen, omdat zij zich niet vasthouden aan hetgeen "werkelijk" bestaat.

Wat hebben nu deze "beschonkenen" zelf daartegen aan te voeren? Als zij zich op het hooge standpunt gevoelen, waarop hun het recht wordt verleend over zichzelf te spreken, hoort men uit hunnen mond het navolgende. Wij begrijpen u, die onze tegenstanders *moet* zijn, volkomen. Wij weten dat velen uwer eerlijke lieden zijn die zich zonder voorbehoud in dienst van het ware en goede stellen. Doch wij weten ook dat gij *ons* niet *kunt* begrijpen, zoolang gij denkt als thans. Over de dingen waarvan wij te spreken hebben, kunnen wij *met u* pas spreken als gij de moeite zult genomen hebben onze taal te leeren. Na deze uitspraak zullen velen uwer waarschijnlijk wel met ons hebben afgedaan, want zij zullen thans meenen te zien dat bij onze fantastische dweperij ook nog ongeneeslijke hoogmoed komt. Wij begrijpen echter ook zulk eene bewering uwerzijds, en weten tevens dat wij niet hoogmoedig, maar *bescheiden* moeten zijn. Om u te bewegen tot eene poging op onze

voorstellingen in te gaan, hebben wij slechts één ding te zeggen. Gij kunt ons gelooven wanneer wij zeggen dat wij aan niemand werkelijk het recht toekennen over onze kennis mede te spreken, die niet *met u* kan gevoelen wat u tot uwe beweringen noopt en die niet grondig vertrouwd is met de kracht, met de overtuigende macht en strekking uwer wetenschap. Wie niet volkomen zeker weet dat hij even nuchter, even "wetenschappelijk" *kan denken* als de nuchterste sterren-, planten- of dierkundige, behoort in de dingen van het geestelijke leven, in het mystieke weten slechts een leerling, *niet een onderrichter* te zijn. Doch men begrijpe ons niet verkeerd, wij spreken slechts van leeraars, niet van leerlingen. Een ieder kan een leerling in de mystiek worden, want in elke menschenziel liggen de vermogens van voorgevoelen die zich voor de waarheid openen. De mysticus moet zelfs tot de onwetendsten begrijpelijke woorden richten. Aan degenen, wien hij volgens den graad van hun bevattingsvermogen geen honderdste van de waarheid kan mededeelen, zegge hij een duizendste. Heden zien zij het duizendste deel in, morgen zullen zij het honderdste deel inzien. Allen behooren leerlingen te zijn. Doch niemand moet een onderrichter willen zijn, of hij moet de tucht van het nuchterste verstand en de strengste wetenschap op zich kunnen laten inwerken. Alleen zij zijn ware leeraars der mystiek, die vroeger strenge beoefenaars der wetenschap zijn geweest en dus weten hoe het in de wetenschap toegaat. Ook de ware

mysticus houdt iedereen, die niet ieder oogenblik het ernstige feestgewaad der mystiek kan afleggen en in het werkpak van den natuurkundige, den scheikundige enz. enz. kan gekleed gaan voor een fantast, voor een beschonkene. Aldus spreekt de ware mysticus tot zijn tegenstanders; hij verzekert hun in alle bescheidenheid dat hij hunne taal verstaat en dat hij zich geen recht zoude toekennen mysticus te zijn als hij wist dat hij die taal onkundig was. Doch dan mag hij er ook op laten volgen dat hij weet, op dezelfde wijze als voor de feiten van het uiterlijke leven geldt, dat zijne vijanden zullen ophouden zijne vijanden te zijn als zij zijne taal gaan leeren. Hij weet dit, gelijk ieder, die de scheikunde heeft beoefend, weet dat onder bepaalde omstandigheden uit zuurstof en waterstof water ontstaat.

Dat Plato niemand, die de meetkunde niet kende, tot de hoogere trappen der wijsheid wilde opleiden, wil niet zeggen dat hij alleen geleerde meetkundigen tot zijne leerlingen maakte, maar dat deze zich aan ernstig, streng en nauwkeurig onderzoek moesten hebben gewend voordat hun de geheimenissen van het leven des geestes werden ontsluit. Op dien eisch valt het juiste licht als men bedenkt dat op deze hoogere gebieden de controle ophoudt, die den gewonen onderzoeker bij elke schrede terechtwijst. Als de onderzoeker op plantkundig gebied zich verkeerde voorstellingen maakt, zullen zijne zintuigen hem spoedig zijne dwaling doen inzien. Hij staat tot den mysticus zooals

iemand die op een vlakken weg gaat tot een bergbeklimmer. De een kan vallen en zal slechts bij wijze van uitzondering een doodelijken val doen, de ander staat steeds aan dat gevaar bloot. Niemand kan voorzeker bergen bestijgen of hij moet eerst loopen hebben geleerd. Omdat geestelijke feiten niet op dezelfde wijze de voorstellingen verbeteren als de uiterlijke feiten, is buitengewoon streng, betrouwbaar denken een vanzelf sprekende eisch voor den mystieken onderzoeker.

Neemt men dergelijke gedachten in zich op, dan ziet men in wat die oude wijzen bedoeld hebben toen zij over de gevaren spraken, welke den mensch bedreigen, die tot de geheimenissen der wereld wil doordringen. Wie met ongeschoold denken tot die geheimenissen komt, in diens ziel stichten zij verwarring. Zij worden even gevaarlijk als een dynamietbom in de handen van een kind. Daarom wordt aan iederen mystieken onderzoeker de strenge eisch gesteld dat de juistheid van zijn denken, ja zelfs van zijn geheele zieleleven, door moeielijke opdrachten vol doornen worde getoetst voordat hij de eigenlijke hoogere taak op zich neemt. Dit is eene aanwijzing van hetgeen de mysticus op het oog heeft, wanneer hij van de "inwijding" in de hoogere waarheden spreekt.

Tallooze menschen die op de hoogte van de beschaving van onzen tijd meenen te staan, houden gezond denken en mystiek voor onverzoenbare tegenstrijdigheden. Zij meenen dat een heldere, wetenschappelijke opleiding alle mystieke neigingen

bij den mensch moet uitroeien. In bijzondere mate vinden zij het onbegrijpelijk wanneer iemand, wien de belangrijkste uitkomsten der nieuwere natuurwetenschap bekend zijn, dergelijke neigingen heeft. Als zij die zoo denken gelijk hadden, zoude men wel moeten toegeven dat de mystiek in onzen tijd weinig kans had toegang te vinden tot de zielen van onze tijdgenooten. Want niemand, die de geestelijke behoeften van onzen tijd inziet, kan betwijfelen of de overwinningen, welke de natuurwetenschap heeft behaald en nog zal behalen, ten volle verdiend zijn. Zonder voorbehoud moet worden toegegeven dat niemand tegenwoordig tegen den geest van eene echt wetenschappelijke denkwijze mag zondigen. En toch — wie oogen heeft om te zien, moet evenzeer toegeven dat steeds het aantal grooter wordt van degenen, die zich onbevredigd gevoelen over hetgeen de natuurwetenschappelijke denkers over de onafwijsbare vragen der menschelijke ziel in het midden hebben te brengen. Dergelijke onbevredigden verdiepen zich bijna met schuchterheid in de werken der mystici. Daar vinden zij datgene, waarnaar hunne zielen dorsten. Daar stroomt hun tegemoet wat hun hart werkelijk behoeft: ware geestelijke levenslucht. Zij voelen daarbij het groeien hunner ziel, zij vinden datgene waarnaar de mensch toch onophoudelijk moet zoeken, den ademtocht van iets goddelijks. Doch onophoudelijk wordt hun telkens weer ingeprent dat zij door de natuurwetenschap toch helder, rustig moeten leeren denken en zich niet door

fantasten en dwepers moeten laten verlokken. Geven zij nu eenigszins aan zulk een oproep gehoor, dan ondervinden zij slechts dat hunne ziel verdort.

Het blijft echter eene diep in ieder menschelijk hart gegrifte waarheid dat de natuur 's menschen groote leermeesteres is. Wie zoude niet kunnen medegevoelen met Goethe waar hij zegt dat hij zich steeds weer gaarne van de dwalingen en disharmonieën der menschen terugtrekt tot de eeuwige noodzakelijkheden van de natuur. En wie kan zonder volmaakte instemming de woorden lezen, waarmede die groote dichter de gevoelens schetst, die in hem oprezen toen hij in eenzaamheid de onwrikbare wetten beschouwde, volgens welke de natuur gebergten bouwt: „Op eene hooge, kale spits zittend en een uitgestrekte streek overziend, kan ik tot mijzelf zeggen: hier rust gij rechtstreeks op een bodem die tot in de diepste plaatsen der aarde reikt Op dit oogenblik, waarop de innerlijke aantrekkende en bewegende krachten der aarde als het ware rechtstreeks op mij inwerken en de invloeden des hemels mij meer van nabij omzweven, word ik als het ware steeds hooger gestemd tot steeds hoogere beschouwingen der natuur Zoo eenzaam, zeg ik tot mijzelf, uitzien van dezen kalen top, zoo eenzaam wordt het den mensch te moede, die zijne ziel alleen voor de oudste, eerste en diepste gevoelens der waarheid wil openen. Ja hij kan zelfs zeggen: hier op het oudste, eeuwige altaar, dat rechtstreeks op de diepte der schepping is gebouwd,

breng ik een offer aan het Wezen aller wezens”.

Het spreekt natuurlijk vanzelf dat men zulk eene gezindheid, waarmede men eerbiedig voor de groote leermeesteres natuur staat, ook overbrengt op de wetenschap die van haar spreekt.

Er mag geen tegenspraak bestaan tusschen de gevoelens die de ziel doorstroomen, wanneer zij tot de “oudste, eerste en diepste waarheden” over het geestelijke leven nadert, en de gevoelens die in haar dringen, wanneer het oog op de eeuwig bouwende werkzaamheid der natuur rust.

Heeft de mysticus geen begrip voor zulk eene harmonie der natuur met de heiligste gevoelens van de menschelijke ziel?

Doch boven het altaar, waarop de ware mysticus zijne offers brengt, heeft in alle tijden, zoover 's menschen naspeuring reikt met vlamme letters als hoogste wet gestaan:

“De natuur is de groote gids naar het Goddelijke; en 's menschen bewust zoeken naar de bronnen der waarheid moet de sporen van haar slapenden wil volgen”.

Volgen de mystici dit hoogste wetsgebod op, dan kan er geen tegenstelling bestaan tusschen hunne paden en de wegen welke de natuurwetenschappers bewandelen. Allermint moest zulk eene tegenstelling aan den dag treden in een tijd, die onnoemelijk veel aan de natuurwetenschap te danken heeft.

Om deze aangelegenheden helder in te zien moet de vraag worden gesteld: waarin kan dan de overeenstemming tusschen natuurwetenschap en mys-

tiek bestaan? En waarin zoude een tegenstelling liggen?

De overeenstemming toch kan alleen hierin worden gezocht dat de voorstellingen, welke men zich over het wezen van den mensch maakt, niet vreemd zijn aan de voorstellingen, die men van de andere wezens der natuur heeft; dat men *éne* soort van wetswerking in den arbeid der natuur en in het leven van den mensch ziet. Eene tegenstelling zoude alleen bestaan wanneer men in den mensch een wezen van eene volkomen andere soort wilde zien dan in de andere schepselen der natuur. Voor hen, die op deze wijze een tegenstelling verlangen, werkte het verbijsterend toen meer dan 40 jaar geleden de groote Huxley, staande op den bodem der nieuwere natuurwetenschap, de enge verwantschap van de hoogere dieren met den mensch, blijkende uit de gelijkheid van hun anatomischen bouw, in de navolgende woorden samenvatte: “nemen wij een willekeurig stelsel van organen, zoo voert het vergelijkend onderzoek daarvan in de reeks der apen ons tot een en hetzelfde resultaat, n.l. dat de anatomische verschillen, die den mensch van den gorilla en den chimpanse scheiden, niet zoo groot zijn als die den gorilla van de lagere apen scheiden”. Een dergelijke zinsnede kan alleen dan verbijsterend werken wanneer men haar in onjuist verband brengt met het wezen van den mensch. Ongetwijfeld laat de gedachte zich er aan vastknoopen: hoe dicht staat de mensch toch bij het dier! Deze enge verwantschap houdt voor den

mysticus niets bedenkelijks in. Want bij hem komt onmiddellijk de andere gedachte op: voor welke hoge doeleinden kunnen toch de organen welke de dieren bezitten, dienen wanneer ze tot menselijke organen zijn omgebouwd? Hij weet dat de slapende wil der natuur, door de dierlijke organen in anderen vorm te ontwikkelen, uit dierlijke waarnemingen menselijke waarnemingen maakt. Hij volgt de zekere sporen der natuur en zet hare daden voort. Voor hem is de arbeid van de natuur niet afgesloten met hetgeen zij hem geschonken heeft. Hij wordt een trouw leerling der natuur door haar werk te verhoogen. Zij heeft hem tot menselijk denken en gevoelen gebracht; hij beschouwt dat denken en gevoelen niet als iets onbuigzaams, onbeweeglijks, maar maakt het geschikt voor hoogere werkzaamheid. Door zijn wil geschiedt wat in de uiterlijke natuur zonder dien wil gebeurt. *Zijne* oogen bewijzen dat oogen nog tot iets anders in staat zijn dan hetgeen zij bij de apen verrichten; oogen kunnen derhalve worden omgebouwd. De zielvermogens van den ontwikkelden mysticus staan tot die van den onontwikkelden mensch als menselijke oogen staan tot apenoogen. Het is begrijpelijk dat wie geen mysticus is evenmin de ziele-geaardheid van den mysticus begrijpt als het dier het denken van den mensch kan begrijpen. En evenals voor een niet-denkend schepsel een nieuwe wereld zoude opgaan wanneer het denkvermogens in zich konde ontwikkelen, evenzoo schouwt de mysticus na het ontwikkelen

van zijn hoogere vermogens in eene andere wereld; hij is in die wereld "ingewijd". Wie niet mysticus wordt, verloochent de natuur. Hij zet niet voort wat haar sluimerende wil zonder zijn toedoen heeft volbracht. Aldus stelt hij zich tegenover de natuur, want deze wijzigt hare vormen voortdurend, zij schept steeds het nieuwe uit het oude. Wie in den geest der nieuwere natuurwetenschap aan deze vorming, deze ontwikkeling gelooft, en niettemin zichzelf niet wil omzetten, kent weliswaar de natuur, doch is in zijn eigen leven met haar in tegenspraak. Men moet de ontwikkeling niet alleen inzien, men moet haar *leven*. Men beperke onze levensvermogens derhalve niet door uitsluitend op onze verwantschap met de overige wezens te wijzen. Voor wie in de mystieke opvoeding een getrouw leerling der natuur wordt, ontsluit zich het zintuig voor de hoogere ontwikkeling van den mensch.

Velen zullen op deze aanwijzingen, betreffende mystiek en inwijding, antwoorden: "wat helpt ons dat spreken over vermogens, die ons niet bekend zijn; geef ons die vermogens, dan zullen wij u gelooven." Niemand kan aan een ander iets geven, wat deze weigert. En juist scherpe weigering is het meestal, wat onze mystici ondervinden. Zij kunnen tegenwoordig niet veel anders doen dan hunne mystieke kennis vertellen aan hen, die willen toehooren. Dit heeft er nu wel iets van alsof men over Amerika alleen maar *vertelt* aan iemand die van ons verlangt dat wij hem een bezoek aan dat land mogelijk maken. Doch het *schijnt* ook slechts

zoo; met geestelijke dingen gaat het anders dan met stoffelijke. Lang voordat de mensch in staat is de waarheid in helder licht te aanschouwen, kan hij er een voorgevoel van hebben en ze in zijn gevoel opnemen. Dit gevoel is zelf eene kracht, die hem verder kan brengen, het is een trap, die noodzakelijk is. Wie met toewijding de beschrijvingen van den mysticus volgt, gaat reeds voortwaarts op het pad naar de hoogere waarheden. Alleen de ingewijde begrijpt den ingewijde volkomen, doch de liefde voor het ware maakt ook den oningewijde ontvankelijk voor de woorden van den mysticus. Door die ontvankelijkheid arbeidt hij aan de ontplooiing van zijn mystieken aanleg. Het eerste vereischte is dat men gevoel hebbe voor de *mogelijkheid* van hooger weten, dan gaat men niet meer personen, die daarover spreken, achteloos voorbij.

Er is reeds gezegd dat er ook tegenwoordig personen zijn die zich aan de hernieuwing van het mystieke leven wijden. Twee verschijnselen op dit gebied zullen hier worden vermeld, n.l. Annie Besant's boek "Esoterisch Christendom of de kleine mysteriën" (Ned. vertaling van H. J. van Ginkel, Theos. Uitgeversmaatschappij, Amsterdam) en het werk van den genialen Franschen denker en dichter, Edouard Schuré „De groote Ingewijden" (als boven). Beide boeken ontsteken licht over het wezen der zoogenaamde inwijding of initiatie. Annie Besant geeft aan hoe het Christendom als het werk van dergelijke inwijding moet worden opgevat. Edouard

Schuré ontwerpt beelden van de grootste leiders der menschheid op den grondslag van zijne overtuiging dat de groote geloofsbelijdenissen en wereldbeschouwingen, welke zij aan de menschheid hebben geschonken, eenige waarheden bevatten die men daarin moet ontdekken en te voorschijn brengen. Beide boeken ontleenen hun recht van spreken uitsluitend aan de mystiek. Zij zijn voortgekomen uit die geestelijke strooming van onzen tijd, die bestemd is den mensch uit eene zuiver uiterlijke beschaving tot de hoogte van geestelijke aanschouwing op te heffen. Er zal een tijd komen waarin het „wetenschappelijke denken" niet meer vijandig tegenover deze strooming zal kunnen staan. Dan zal de natuurwetenschap inzien dat zij zelf mystiek moet zijn, want zij zal inzien dat men den geest niet begrijpt door hem te ontkennen, en dat men zich niet tegen de natuurwetten verzet wanneer men de geestelijke wetten zoekt. Men zal de mystici niet meer duisterlingen noemen, want men zal weten dat het gebied, waarover zij spreken, *alleen voor hunne tegenstanders* duister is.

En met de „inwijding" zal men evenmin spotten als men tegenwoordig spot met den eisch dat iemand, die het leven van de kleinste organismen wil onderzoeken, eerst moet leeren microscopeeren. Tot het onderzoek behoort dat men vooraf aan zekere voorwaarden voldoe. Deze voorwaarden bestaan voor den beginnenden mysticus niet in uiterlijke techniek, maar in het aankweken van eene bepaalde richting van het zieleleven. Door dit

aankweken wordt het inzicht geopend voor waarheden, die niet over het vergankelijke handelen, maar over datgene waarvan het vergankelijke volgens de woorden van Goethe „slechts een gelijkenis” is. In den schoot van ’s menschen bestaan sluimeren hoogere vermogens, evenals de vrucht in den schoot der bloem sluimert. En daarom moest geen enkel wezen zoo vermetel zijn te zeggen dat in *zijne* wereld iets volkomens, iets geheel gereeds aanwezig is. Is iemand zoo vermetel dan gelijkt hij op den worm, die de wereld *zijner* zintuigen voor den kring van het bestaan houdt.

Een „tuin der rijpheid” noemt men het oord waar de geheimenissen der wereld zich ontsluiëren. Om tot dit oord te naderen moet de mensch zelf den wil koesteren om te rijpen. „Gij moet de eierschalen van uw dagelijksche wezen afleggen en het daarin verborgen innerlijke leven wakker maken, indien gij door de „enge poort” den „tuin der rijpheid” wilt binnentreden.”

Evenals vele andere groote personen sprak Goethe veel, dat uit de diepste mijnschacht van zijn inzicht kwam, niet in breede, uitvoerige be-woordingen, maar in korte, dikwijls raadselachtige aanwijzingen uit. „In de werken van een mensch zijn, evenals in die van de natuur, eigenlijk hoofdzakelijk de bedoelingen de aandacht waard.” De volle diepzinnigheid van deze zinsnede ziet men in, wanneer men haar op de belangrijkste verschijnselen van *’s menschen geestesleven* toepast. Want evenals wij de daden van een mensch pas

leeren begrijpen en verstaan wanneer wij zijne bedoelingen kennen, is dat ook het geval met de geschiedenis van het geheele menschelijke geslacht. Doch welk eene kloof ligt er tusschen het waarnemen der handelingen, die openlijk aan den dag treden, en het kennen van de bedoelingen, die in het verborgene der ziel rusten! Men kan wat inzicht en verstand betreft tegenover een ander een dwerg zijn, toch zal men zijne handelingen kunnen gadeslaan. Wil men zijne bedoelingen doorzien, dan moet men iets van den aard van zijn geest en de hoogte van zijne ziel hebben. Heeft men die niet, dan blijft de bron van zijne daden eene geheimenis, een raadsel, waarvan de sleutel ontbreekt. Evenzoo is het gesteld met de groote daden van ’s menschen geestelijke geschiedenis. Deze daden liggen geheel en al open voor den blik van hem die de geschiedenis beschouwt, de bedoelingen rusten in geheimzinnige diepten. Tot deze diepten moet men doordringen als men den sleutel tot het verstaan wil bezitten. Nu zal de bedoeling eener handeling echter des te dieper liggen, naarmate die handeling belangrijker, omvattender is. De bedoeling van eene handeling van het dagelijksch leven is niet moeielijk te doorzien. Dat kan natuurlijk niet het geval zijn waar het handelingen geldt, wier horizon eeuwen omvat.

Wie dat bedenkt begint een vermoeden te krijgen van wat *mysteriën* zijn. Want in deze mysteriën rust niets anders dan de bedoelingen

voor de groote, wereldomvattende daden der menscheidsontwikkeling. En zij, die inzicht hebben in deze bedoelingen, en dientengevolge aan hunne daden de kracht kunnen geven om door eeuwen heen te werken, dat zijn de *ingewijden*.

Wie in de wereldgeschiedenis louter eene massa toevalligheden ziet, kan het bestaan van mysteriën en ingewijden ontkennen. Hem kan geen hulp worden gebracht voordat hij met liefdevollen blik op de feiten der geschiedenis ingaat. Dan doen zich geleidelijk zin en verband aan hem voor, en ziet hij die geschiedkundige feiten evenmin voor doelloos aan, als hij een handelend mensch voor een automaat aanziet. Hij komt dan bij zijn onderzoek daar, waar de ingewijden den vooruitgang der menscheid leiden volgens de kennis die in het duister der mysteriën is gehuld.

Over dergelijke mysteriën spreken de godsdienstige oorkonden van alle tijden. Tot die mysteriën komen allen, die niet bij het uiterlijke leven der godsdienststichters en bij de geschiedkundige feiten van de verspreiding hunner leer blijven staan, maar zich tot de *bedoelingen* van die stichters trachten te verheffen. Het moet geen verwondering baren dat deze bedoelingen in een geheimzinnig duister zijn gehuld, dat men ze in de scholen der wijsheid, die de mysteriën zijn, slechts aan weinig uitverkorenen heeft medegedeeld. Het ligt immers in de reden aan den mensch alleen mede te deelen wat hij kan begrijpen, of met andere woorden het hem eerst mede te deelen wanneer

hij zich de vereischten voor het begrijpen heeft eigengemaakt. Om belangrijke daden te volbrengen moet men hooge wijsheid bezitten, en om zich hooge wijsheid eigen te maken moet men een langen en moeilijken tijd van voorbereiding doorloopen. Aldus is het ten aanzien van de mysteriën gesteld.

Door de verschillende godsdiensten en wereldbeschouwingen schrijdt de geestelijke ontwikkeling der menscheid voorwaarts. Wie aan deze ontwikkeling medewerkt brengt de geestelijke krachten der menschen in beweging. Hij moet de wetten kennen, waarvan deze beweging afhankelijk is, evenals hij, die stoffen op doeltreffende wijze wil vermengen, de wetten der scheikunde moet kennen. In de mysteriën worden de hooge wetten van het geestelijk leven, de scheikunde der ziel onderwezen. Men moet een blik trachten te werpen in het wezen dezer wetten als men, zij het ook bij wijze van voorgevoelen, de drijfveeren wil kennen, die aan de daden van de groote leeraars der menscheid ten grondslag liggen.

In harmonie met allen, die hun *geestelijk oog* voor zulk een blik hebben trachten te openen, spreekt Annie Besant, de ziel der theosofische beweging, in haar boek „Esoterisch Christendom of de kleine Mysteriën” over een „verborgen zijde der godsdiensten”. Op heldere wijze leidt zij de uiteenzetting over de mystieke geheimnissen van het Christendom — zijn zoogenaamden esoterischen inhoud — in met de vraag: „wat is het

doel der godsdiensten?" Zij zegt daarover: "zij worden aan de wereld gegeven door menschen die wijzer zijn dan de groote menigte van het volk dat haar deelachtig wordt, en zij hebben ten doel de menschelijke ontwikkeling te versnellen. Om dat op werkzame wijze te doen moeten zij de individuen bereiken en op hen inwerken. Nu staan niet alle menschen op denzelfden trap van ontwikkeling, men zoude de ontwikkeling veeleer kunnen voorstellen door een hellend vlak, op alle punten waarvan zich menschen bevinden. De hoogst ontwikkelden staan, zoowel wat intellect als karakter betreft, ver boven de minst ontwikkelden; zoowel het vermogen om te begrijpen als het vermogen om te handelen openbaart zich op iederen trap. Daarom is het zonder nut aan allen dezelfde leering te geven; wat den intellectueelen mensch helpt zoude voor den minder verstandelijk ontwikkelde volmaakt onbegrijpelijk zijn, terwijl datgene, wat den heilige in verrukking brengt, den misdadiger ten eenenmale koud zoude laten De godsdienst moet even goed trapsgewijs zijn ingedeeld als de ontwikkeling, anders mist hij zijn doel".

Hoe de godsdienstleeraar derhalve tot de menschen op verschillende trappen van ontwikkeling spreekt, laat hij afhangen van de behoeften naar geest en hart van hen tot wie hij moet spreken. Om dat te kunnen doen, moet hij de kern der wijsheid, waardoor hij moet handelen, zelf in zijne ziel dragen; en de wijze waarop hij die kern draagt moet zoodanig zijn dat hij daardoor in staat

wordt gesteld tot ieder mensch volgens diens wijze van opvatting te spreken. Wie de woorden van de godsdienstleeraars van de buitenzijde beschouwt leert mitsdien slechts ééne, juist de buitenzijde hunner wijsheid kennen. Edouard Schuré wijst in zijn werk *De Groote Ingewijden* met nadruk op dit feit. Hij schetst in dat boek de groote leeraars der wijsheid: Rama, Krishna, Hermes, Mozes, Orpheus, Pythagoras, Plato en Jezus, zooals een intuïtief onderzoeker, een denkkunstenaar en een door diep godsdienstig gevoel gedragen persoonlijkheid dat vermag. In de inleiding omschrijft hij zijn standpunt: "Alle groote godsdiensten hebben een uiterlijke en een innerlijke geschiedenis, de eene is openbaar, de andere verborgen. Door de uiterlijke geschiedenis openbaren zich mij de dogma's en mythen, zooals die openlijk in tempels en scholen werden verkondigd, zooals de eerediensten en het bijgeloof van het volk die weergeven. Door de innerlijke geschiedenis onthullen zich voor mij de diepe kennis, de geheimzinnige wijsheid en de verborgen wetten der daden van de groote ingewijden, profeten en hervormers, die deze godsdiensten hebben geschapen, gesteund en verspreid. De eerste, de uiterlijke geschiedenis kan men overal leeren kennen, zij is in niet geringe mate duister, vol tegenspraak en verward. De tweede, welke ik de esoterische geschiedenis of de wijsheid der mysteriën zoude willen noemen, is zeer moeielijk uit de eerste los te wikkelen. Want zij rust in de diepten der tempels, in de geheime genootschappen;

en haar verbijsterendste drama's spelen zich uitsluitend af in de zielen der groote profeten, die hunne verhevenste ondervindingen en tot het goddelijke opheffende voorstellingen noch aan oorkonden noch aan leerlingen hebben toevertrouwd. Men moet hare raadselen oplossen. Doch wat men dan vindt, is helder, organisch, in harmonie met zichzelf. Men zoude het ook den eeuwig en universeelen godsdienst kunnen noemen. Het blijkt het innerlijke der dingen te zijn, de innerlijke zijde van het menscheidsbewustzijn in tegenstelling met de louter geschiedkundige buitenzijde. Daar hebben wij het scheppende kiempunt van godsdienst en wijsbegeerte, die aan het andere einde der ellips in de ongedeelde wetenschap bijeenkomen. Het is het punt dat met bovenzinnelijke waarheden correspondeert. Daar vinden wij de oorzaak, den oorsprong en het doel van den bewonderenswaardigen arbeid der eeuwen, het wereldbestuur in hun aardsche boodschappers".

Deze „aardsche boodschappers" arbeiden in de geestelijke apotheek, in het geestelijke laboratorium der menscheid. Wat hen tot dien arbeid in staat stelt, zijn de onvergankelijke wetten der geestelijke chemie; en wat zij als geestelijk scheikundige processen volbrengen, zijn de groote verstandelijke en zedelijke daden van de wereldgeschiedenis. Wat echter van hunne lippen vloeit, zijn slechts gelijkenissen, slechts beelden van de in de diepten hunner ziel wonende hoogere wijsheid, aangepast aan het bevattingsvermogen dergenen, die hun het oor leenen.

Alleen aan hen, die aan de voorwaarden voldoen welke het begripen en het *juiste gebruik* der hoogere wijsheid waarborgen, kan zij worden ontsluitd. Deze zijn zich dan echter in de mysteriën-inwijding in hunne gevoelens bewust van de rechtstreeksche aanraking met de geestelijke oergrondslagen, met de vader- en moedermachten van het bestaan. Men verneme de woorden van iemand die van dergelijke gevoelens doordrongen was. Clemens van Alexandrië, de christelijke schrijver van de tweede en derde eeuw onzer jaartelling, die vóór zijn doop mysticus, d. w. z. leerling der mysteriën was, prijst deze mysteriën als volgt: „O waarlijk heilige mysteriën, o louter licht! Eene fakkel wordt voor mij uit gedragen wanneer ik den hemel en God aanschouw, ik word heilig bij het ontvangen van de wijding. De oergeest echter ontsluit mij de geheimenissen en bezegelt den ingewijde door de verlichting; ingewijd in het geloof stelt hij mij aan het Al-Eéne voor, opdat ik in den schoot der eeuwigheid worde bewaard. Dat zijn de wijdingsceremoniën mijner mysteriën! Indien gij wilt, laat u dan ook inwijden, en gij zult u met de geestelijke krachten van het bestaan in een kring scharen rondom den ongeschapen, onvergankelijken al-éenen wereldgeest; en de spraak, die u door den Kosmos wordt geïnspireerd, zal lofliederen aanheffen voor dien Al-Eenen".

Men begrijpt Annie Besant's schildering der mysteriën wanneer men bedenkt dat de ingewijden er zoo over moesten spreken als Clemens hierboven

doet. "De mysteriën van Egypte", zoo zegt Annie Besant op blz. 21 van "Esoterisch Christendom", "waren de roem van dat oude land; en de edelste zonen van Griekenland, Plato bijv., gingen naar Saïs en Thebe om door de Egyptische leeraars der wijsheid in de mysteriën te worden ingewijd. De Persische mysteriën van Mithra, de Orphische, de Bacchische mysteriën en de latere Eleusinische half-mysteriën van de Grieken, de mysteriën van Samothrace, Scythië, Chaldea, zijn, ten minste bij name, van algemeene bekendheid. Zelfs in den uiterst verzwakten vorm van de Eleusinische mysteriën wordt hun waarde ten hoogste geprezen door de uitmuntendste mannen van Griekenland, zooals Pindarus, Sophocles, Isocrates, Plutarchus en Plato."

Niet op uitbreiding van kennis, niet op louter verklaring van onbekende dingen komt het bij de mysteriënwijsheid aan, maar op de verheffing van het geheele menschelijke wezen, zoodat het zich doordringt met de *wijdingsstemming*, die in staat is de bronnen en kiemen van de kennis te vatten. De mysticus *kent* niet alleen de hoogere dingen, maar zijn eigen wezen smelt met deze hoogere dingen samen. Hij moet voorbereid zijn opdat hij aan de bronnen van alle leven, die in hem binnen-vloeien, de juiste ontvangst kunne bereiden. Juist in onzen tijd, waarin men het kennen slechts in grof wetenschappelijken zin wil aanvaarden, zal het moeilijk vallen te gelooven dat het bij de hoogste dingen op eene *stemming* aankomt. De kennis wordt daardoor tot eene *intieme* aangelegenheid der men-

schelijke ziel gemaakt. Voor den mysticus is zij dat ook. Stel dat men iemand de oplossing van alle wereldraadseilen mededeelde. De mysticus zal zien dat zij als holle klanken voorbijgaat aan het oor, wanneer de ziel niet door de voorbereiding tot een hooger trap is verheven, dat zij het gevoel onaangeroerd laat, wanneer dit niet gestemd is om het ontvangen der wijsheid als *wijding* te ervaren. Slechts wie dit doorziet kent de geestelijke atmosfeer waarin de woorden van een mysticus als Philo zijn gesproken: „Dikwijls wanneer ik uit den sluimer van het lichaam ontwaak, tot mijzelve kom, van de buitenwereld afgewend tot mijzelf inkeer, zie ik een bewonderenswaardige schoonheid; dan ben ik er zeker van bezit te hebben genomen van mijn betere deel. Ik neem deel aan het ware leven, ben met het goddelijke vereenigd; en daarin geworteld verkrijg ik de kracht mij in de bovenwereld te verplaatsen. Wanneer ik dan uit deze rust in het geestelijke der wereld, uit deze aanschouwing van het hoogste weder tot het vormen van gewone gedachten neerdaal, dan vraag ik mijzelf af hoe het toch komt dat mijne ziel zich in het alledaagsche heeft verward, omdat haar vaderland toch dáár is, waar ik zooeven heb vertoefd". Hij, die weet welke graad van reiniging van het gevoels- en het gedachtenleven noodig is om zóó te gevoelen, kent ook de redenen waarom het mystieke, het wijdings-weten geen onderwerp van het dagelijksche leven en geen onderwerp van *gewoon* onderricht en van oorkonden der uiterlijke

geschiedenis kan zijn, waarom het in de ziel der goddelijke boodschappers ligt verborgen, en — zooals Schuré zegt — slechts het onderwerp van inwijding in intieme broederschappen moet zijn.

Al blijft ook dit rechtstreeksche opnemen der waarheid eene aangelegenheid van het intiemste ondericht, de zegeningen der wijsheid komen aan alle menschen ten goede. Evenals de vruchten van het electrisch spoorwegbedrijf aan de geheele bevolking ten goede komen, doch de wetten van de inrichting van dit verkeer alleen aan electrici bekend zijn, is het ook met de *werking*, de vruchten, en met de *wijsheid* der mysteriën gesteld. Evenals de zegen van de technische wetenschap in inrichtingen der uiterlijke beschaving blijkt, evenzoo blijken de zegeningen van de mystieke wijsheid in den inhoud van het geestelijke leven der menschheid, in hare mythen, godsdienst- en geloofsbegrippen, in haar sagen- en sprookjeswereld, doch ook in haar zedelijkheids- en rechtsbegrippen en ten slotte ook in haar kunsten, wetenschappen en wijsbegeerten. De mysticus wijst op den wortel van dezen levensinhoud in het diepste weten der menschheid, en het is hem duidelijk dat hij alleen dáár de ware verklaring ervan kan vinden. Clemens van Alexandrië zegt dat „iemand geloof kan hebben zonder geleerd te zijn”, doch hij ligt er tevens den nadruk op dat „een mensch *zonder kennis* onmogelijk de dingen kan begrijpen, die in het geloof worden verklaard.” (Vgl. Annie Besant „Esoterisch Christendom” blz.

84). Ieder mysticus kent deze ware betrekking tusschen gelooven en weten, en weet dat er tusschen die twee onmogelijk tegenstrijdigheid kan bestaan. Hij kan de mystiek dan ook alleen op den grondslag van ware wetenschap doen gelden. Ook hierover spreekt Clemens: „Sommigen, die meenen van nature begaafd te zijn, wenschen noch met de wijsbegeerte, noch met de logica in aanraking te komen, zij willen zelfs de natuurwetenschap niet bestudeeren. Zij verlangen louter geloof. . . . Daarom noem ik ook hem werkelijk geleerd, die alles met de waarheid in verband brengt, zoodat hij zelfs uit de meetkunde, de muziek, de spraak-kunst en de wijsbegeerte alles samenleest wat daarin nuttig is. . . . Hoe noodig is het voor hem die de goddelijke macht deelachtig wil worden om verstandelijke onderwerpen op wijsgeerige wijze te behandelen. . . . De mysticus (gnosticus) bedient zich van de takken der wetenschap als voorbereidende hulpstudiën.” (Annie Besant, „Esoterisch Christendom”, blz. 84, 85.) Wie een blik geslagen heeft in deze diepe harmonie van het geloof en het weten, moet telkens weer op een kenschetsende eigenschap van onze nieuwere beschaving wijzen, die tusschen die twee een kloof heeft doen ontstaan. Schuré wijst in de eerste zinsneden van zijn boek al dadelijk op deze kloof. „Het grootste kwaad van onzen tijd is dat wetenschap en godsdienst thans voor twee vijandige en onvereenigbare machten doorgaan. Dat kwaad is des te gevaarlijker nu het van de hoogten der beschaving komt

en langzaam maar zeker in alle geesten sijpelt gelijk een gif dat men met de lucht inademt. Ieder intellectueel kwaad wordt mettertijd een kwaad der ziel en vervolgens een maatschappelijk kwaad. Zoolang het Christendom in staat was, onwetenderwijs het christelijke *geloof* in het nog half barbaarsche, middeleeuwsche Europa uit te breiden, was het de grootste zedelijke macht; het heeft de moderne ziel gevormd. Zoolang de proefondervindelijke wetenschap, in de zestiende eeuw weder herleefd, voor zich aanspraak maakte op de rechten van de rede en van de onbeperkte vrijheid, was zij de grootste verstandelijke macht; zij heeft het uiterlijk der aarde vernieuwd, den mensch uit eeuwenoude boeien bevrijd en aan zijn geest een onvernietigbaren grondslag gegeven. — Doch sedert de Kerk onmachtig is geworden hare oorspronkelijke dogma's tegen de aanspraken der wetenschap te verdedigen heeft zij zich opgesloten als in een huis zonder vensters; tegenover de rede stelde zij haar geloof als een absolute en niet voor discussie vatbare wet; en sedert de wetenschap dronken is van haar welslagen in de stoffelijke wereld, werden de psychische en de intellectuele wereld haar steeds vreemder, zij sloot zich door hare methoden voor het hoogere af en werd in haar grondslagen materialistisch. Sedert beweegt de wijsbegeerte zich echter ook zonder richting tusschen die twee heen en weer, zij heeft van haar alleroudste eigen rechten afstand gedaan om tegenover de bovenzinnelijke dingen in twijfelzucht

te vervallen, en er zijn kloven gaan gapen zoowel in de ziel van de menschelijke samenleving als in die van het individu." (Schuré „De Groote Inge-wijden", blz. 1.)

Niet minder nadrukkelijk wijst Annie Besant op deze eigenaardigheid van de nieuwere geestesbeschaving. "Voor ieder die de laatste 40 jaar van de vorige eeuw bestudeerd heeft, is het duidelijk dat scharen denkende en zedelijke menschen der Kerk den rug hebben toegekeerd, omdat de leeringen welke zij ontvingen hun verstand beleedigden en hun zedelijk gevoel in opstand brachten. Het is tevergeefs als men beweert dat het veelverspreide agnosticisme van dezen tijd zijn oorsprong heeft gehad in gebrek aan moraal of in bewuste slinksheid van denken. Ieder die nauwgezet genoemde verschijnselen onderzoekt zal erkennen dat menschen met krachtig verstand uit het Christendom zijn verdreven" (Annie Besant, *Esoterisch Christendom*, blz. 37, 38). De vraag, wat in deze richting moet geschieden, beantwoordt Annie Besant, uitgaande van het standpunt dat ook de wortel van het Christendom in eene verborgen wijsheid rust en dat het *geloof*, om te kunnen bestaan, weer tot dien wortel moet doordringen. Als het Christendom "verder wil leven moet het weer het *weten*, dat het verloren heeft, herwinnen, het moet weer als een met gezag bekleed leeraar van geestelijke waarheden optreden *met het eenige gezag dat iets waard is, het gezag van het weten* dan zal het verborgen Christendom weer neder-

dalen in het heiligdom, achter den sluier, die het "allerheiligste" bewaakt, waarin alleen de ingewijde mag binnentreden". (*Esoterisch Christendom*, blz. 40, 41.)

Door middel van het oog neemt de mensch de natuur in honderdvoudige licht- en kleurschakeringen waar. Het zijn de stralen van het zonlicht die, door de dingen weerkaatst, hunne lichtschakeringen doen ontstaan. Al is op deze wijze het waarnemen van zonlicht eene dagelijksche gewoonte van het oog, toch kan het niet ongestraft in de bron van het licht, in de zon zelve, zien; het wordt door de rechtstreeks invallende zonnestrallen verblind. Wat in zijn *werkingen* met het dagelijksche beroep van het oog in overeenstemming is, wordt de oorzaak van pijn, wanneer het als *oorzaak* zelve het gezichtsintuig treft. Wie deze beeldspraak op de *juiste* wijze op 's menschen geestelijk leven weet toe te passen, begrijpt waarom degenen die "weten", van *gevaaren* der inwijding in de mysteriën spreken. Deze gevaaren bestaan zeer zeker; doch de woorden van degenen die er over spreken mogen niet in den letterlijken zin worden opgevat, dien men in het dagelijksche leven aan het woord "gevaaren" hecht. Het verstand en de rede van den mensch zijn evenmin gewoon de *bronnen* der waarheid in het heelal te aanschouwen, als het oog rechtstreeks in de zon vermag te zien. Evenals het oog de werkingen van het licht gevoelt als iets dat met het oog zelf in overeenstemming is, gevoelen verstand en rede dit van de werkingen der eeuwige

wijsheid in de natuurverschijnselen en in het verloop van de geschiedenis der menschheid. En evenals het oog machteloos wordt tegenover de lichtbron, wordt het menschelijk begripsvermogen machteloos tegenover de oerbronnen der wijsheid. Dit vermogen begeeft den mensch in de eerste plaats. Men behoeft slechts hetgeen dan met den mensch geschiedt op de juiste wijze te vergelijken met het feit dat het oog door het zonlicht wordt verblind. Omdat de mensch gewoon is in de natuur en het geestesleven slechts den weerschijn van de waarheid, niet de waarheid zelve te zien, staat hij machteloos tegenover haar wanneer hij haar ontmoet. Gewoon zijnde slechts de grove werkelijkheid te begrijpen, die hem dagelijks omringt, schijnen hem de openbaringen van hoogere wijsheid begoocheling, beelden van onwerkelijke fantasie toe. Zij kunnen hem niets zeggen, zij zijn voor hem luchtspiegelingen, die wegwazen wanneer hij ze wil grijpen. Want hij wil ze grijpen op de wijze waarop hij gewoon is de dingen der gewone werkelijkheid te grijpen. Deze werkelijkheid trekt hem met honderden banden tot zich; wat *zij* hem kan beloven, kent hij; dat heeft hij op duizendvoudige wijze leeren schatten. Wie hier in het juiste licht ziet, begrijpt wat de godsdienstige legenden bedoelen wanneer zij van den *verzoeker* spreken, die alle heerlijkheden *dezer wereld* belooft aan hen, die het pad van hoogere verlichting willen betreden. Is de kracht om dezen verleider te weerstaan niet in hen opgewekt dan vallen zij hem onvoorwaar-

ten prooi. En hiermede is iets *aangeduid* van hetgeen bedoeld is met de *gevaaren* van den "drempel", dien men moet overschrijden wanneer men het "pad" der wijsheid wil betreden.

Niemand kan op dit pad komen, die zijn geestelijk oog, zijn verstand en zijne rede slechts zóó wil gebruiken gelijk ze in het dagelijksch leven worden gebruikt. De mensch moet dezen drempel betreden als een geheel veranderd mensch, als iemand wiens geestesoog sterk gemaakt is. Het is in onzen tegenwoordigen tijd moeielijk het oog zoo te versterken, want dit oog is juist door onze wetenschap uitsluitend op het tastbare gericht. Om hare veroveringen op het gebied van de uiterlijke natuurkrachten te maken *moest* deze wetenschap haar oog afstoppen voor de geestelijke krachten van het bestaan. Men begrijpe dit niet verkeerd door het als een *verwijt* op te vatten. Wie het mechanisme van een horloge wil begrijpen, behoeft voorzeker niet de gedachten van den uitvinder na te speuren, hij kan zich houden aan hetgeen hij in de natuurkunde heeft geleerd. Hij kan het horloge uit het mechanisme zelf begrijpen. Doch niemand kan begrijpen hoe de krachten en dingen, die in het horloge samenwerken, oorspronkelijk gerangschikt zijn, als hij niet den geest zoekt die ze gerangschikt heeft en de redenen naspeurt waarom ze gerangschikt zijn. De natuurvorschuer kan de natuur alleen dan op de juiste wijze begrijpen, wanneer hij in de eerste plaats de krachten van haar werken in haarzelve zoekt. Als hij beweert dat zij zich zelf hebben bijeen-

gevoegd, gelijk hij op hem die kan gelooven dat het horloge zichzelf heeft vervaardigd. Achter de dingen den geest te zoeken is geen bijgeloof, maar bijgeloof is den geest blindelings in de dingen zelf te leggen. De bijgeloovige gelijk niet op hem die bij het horloge naar den uitvinder zoekt, maar op hem die *in* het horloge zelf een geest vermoedt, die de wijzers doet draaien. Alleen wanneer men hen, die in het wereldleven op die wijze naar den geest zoeken, zoo verkeerd begrijpt, kan men hen verwarren met degenen die men terecht van bijgeloof beschuldigt, en die men tegenwoordig met evenveel recht als stichters van onvrede beschouwt, omdat zij schadelijk zijn voor de zegeningen, welke onze wetenschappelijke beschaving in het leven heeft geroepen. (Wie onbevooroordeeld rondziet, zal inzien wie *naar weerszijden* is bedoeld.)

Wie den "drempel" tot het hoogere inzicht betreedt moet, zoo het hem wil gelukken vorderingen te maken, uitgerust zijn met de kracht, die het *werkelijke* doet bespeuren, waar het gewone verstand en de alledaagsche rede fantasie en begoocheling waarnemen, want het blijvende en eeuwige is daar, waar het, op het vergankelijke en tijdelijke gerichte, oog slechts begoocheling en fantasie waarneemt. Het is den mensch derhalve van geen nut wanneer hij met zijn gewone verstand voor de bronnen der eeuwige wijsheid wordt gevoerd. Daarom bestaat de eerste trap van inwijing in de mysteriën niet in het mededeelen van

nieuwe verstandelijke kennis, maar in volkomen omzetting van 's menschen kenkrachten. Met scherpzinnig inzicht schetst Edouard Schuré daarom in zijn boek "De Groote Ingewijden" den weg van hen die door de mysteriën naar het "weten" streven als volgt: "De inwijding bestond uit het trapsgewijs opvoeren van 's menschen wezen naar duizelingwekkend hooge toppen van den geest, van waar uit het leven wordt beheerscht". Verder wordt ons gezegd: "Om het meesterschap te bereiken, zoo zeiden de oude wijzen, moet 's menschen wezen in stoffelijken, zedelijken en verstandelijken zin geheel worden gewijzigd. Deze wijziging is alleen mogelijk door gelijktijdige oefening van den wil, de intuïtie en de rede. Door hun volmaakte harmonie kan de mensch zijne vermogens tot onmeetbare grenzen uitbreiden. De ziel bezit sluimerende zintuigen, de inwijding doet ze ontwaken. Door middel van verdiepte studie, door aanhoudenden vlijt kan de mensch in bewust verband komen met de geheime krachten van het heelal. Door middel van verbazingwekkende inspanning kan hij rechtstreeks tot geestelijke volkomenheid geraken, zich wegen daarheen openen en zich de kracht verwerven zelf daartoe op te stijgen. Dan alleen kan hij zeggen dat hij het lot heeft overwonnen en hij van daar uit zijne goddelijke vrijheid heeft veroverd. Alleen de ingewijde kan inwijder, profeet en theurg worden, dat wil zeggen ziener en schepper van zielen. Want alleen wie zichzelf den weg wijst kan anderen den weg wijzen;

alleen wie vrij is, kan bevrijden." (blz. 124).

Op deze wijze moet men de taak der mysteriën begrijpen, voor zooveel het den eersten trap betreft. Het is niet louter om een nieuwe wetenschap te doen, maar om *het verwerven van nieuwe zielekrachten*. De mensch moest *anders* worden, veranderd, voordat hij tot de geestelijke zon, tot de bron der wijsheid, werd gevoerd.

Wie den "drempel" niet met gestaalde krachten betreedt, gevoelt niet de werkelijkheid der eeuwige, geestelijke machten, die hem daar tegemoet treden. In stede van zich met eene hoogere wereld te verbinden, valt hij in de lagere wereld terug. Aan *dit gevaar* staat een ieder bloot die naar de bronnen der wijsheid zoekt. Delft de mensch hier het onderspit, dan heeft hij de eeuwigheidskiem in zich voorloopig gedood. Deze kiem sluimerde vóór dien tijd in hem, doch ook in dien sluimerenden toestand was het die kiem, die de vergankelijke, lagere natuur veredelde en ophief. Onwetend, onbewust leefde de mensch met zijn aanleg tot hoogere geestelijkheid. Door de mislukte poging tot inwijding is de sluimerende aanleg gestorven; den mensch is niets overgebleven dan de drang van in het vergankelijke te leven, om alleen voor het rijk *dezer wereld* te leven. Omdat het goddelijk-geestelijke hem eene begoocheling heeft toegeschenen, *vergoddelijkt* hij het zintuigelijk-stoffelijke. Op deze wijze kan op den "drempel" het hoogste, het onsterfelijke, deel van den mensch verloren gaan. Dit is het gevaar dat

met het blind worden van het oog in bovengenoemd beeld overeenkomt.

Het is duidelijk dat zij, aan wien in de mysteriën het inwijden was toevertrouwd, in het bewustzijn hunner verantwoordelijkheid aan de leerlingen de hoogste eischen stelden, want deze eischen moesten tot het stalen hunner geestelijke krachten in den geschetsten zin bijdragen. Schuré schetst de trapsgewijze indeeling der inwijding, zooals die in de school van Pythagoras (582—507 v. C.) gebruikelijk was. Deze schildering is door genialen kunstzin en diepe mystiek ingegeven. Bij deze schets aansluitend, zal hier een en ander over deze trappen worden vermeld. Tot de inwijding werden alleen zij toegelaten die door de gesteldheid van hun verstandelijken, zedelijken en geestelijken inborst zekerheid van slagen boden. Voor hen begon de tijd van *voorbereiding*, zij werden vele jaren lang *toehoorders*. In onzen tijd, waarin iedereen die maar iets geleerd heeft, of — wellicht nog vaker — wanneer hij niets geleerd heeft, zich tot het vellen van een kritisch, onderzoekend oordeel bevoegd acht, is het zeer zeker niet gemakkelijk een sympathiek begrip van dit lange toehoorderschap te geven. Aan dezen toehoorder was *volstrekt stilzwijgen* opgelegd. Dit stilzwijgen was niet naar het uiterlijk bedoeld, het oordeelen moest zwijgen. Men moest volmaakt onbevooroordeeld opnemen, zonder deze onbevangenheid door te vroegtijdig onderzoek af te leggen. De wijze wist, en de toehoorders koesterden vertrouwen. Onderzoeken mochten zij voorloopig

niet, want juist de kennis, welke zij ontvingen, moest hen rijp voor dat onderzoek maken. Hoe kan iemand werkelijk *leeren*, als hij dadelijk wil onderzoeken wat hij leert. Met deze opvatting van zwijgend leeren hebben de Pythagoreërs het eenige grondbeginsel gehuldigd, dat tot de trappen van kennis kan voeren. Wie het pad van kennis heeft betreden, weet dat; hij heeft slechts medelijden met hen die zich door te vroeg oordeelen en kritiseeren dat pad versperren. Onze tijd is geheel en al vervuld van dezen onrijpen kritischen geest. Men behoeft slechts een blik te werpen in hetgeen door onze redenaars wordt gesproken, door onze schrijvers wordt geschreven. Ware er in onzen tijd slechts een weinig Pythagoreesche geest te vinden, dan bleef er veel meer dan negen tiende ongesproken en evenveel ongedrukt. Wie tegenwoordig een paar waarnemingen heeft verricht, zich een paar begrippen heeft gevormd, gevoelt zich tot een oordeel over de diepste dingen bevoegd. Doch zulk een recht heeft alleen hij, die jarenlang geleerd heeft zijn oordeel te onderdrukken en onbevangen te luisteren naar hetgeen de wijzen der menschheid hebben gezegd. Onderzoekt alles en behoudt het goede, is een bedrieglijk grondbeginsel in de ziel van dengene die nog niet rijp is voor onderzoek. Ons oordeel heeft voor de waarheid geen, hoegenaamd geen waarde, zoolang wij het niet door de waarheid zelve hebben laten toetsen. Insteede van te zeggen: ik onderzoek alles en wil het beste behouden, moesten velen zeggen: ik wil mij door de waar-

heid laten onderzoeken, en als zij mij goed genoeg vindt, mag zij mij houden. Wie zich niet jaren lang heeft geoefend in het aanpassen aan, het inleven in, en het zich onvoorwaardelijk neerleggen bij het oordeel van de wijze leiders der menschheid, diens oordeel is holle klank.

Dit is voorzeker een onsympathiek grondbeginsel in onzen tijd van "verlichting", van openlijk gekritiseer en van journalistengeest. Doch de Pythagoreesche leerlingen leefden wel degelijk naar dit beginsel.

Had de toehoorder de noodige rijpheid verworven, dan brak voor hem de "gulden dag" aan, waarop de *openbaringen* over het wezen van de natuur en van 's menschen geest een aanvang namen. De wetten van het lichamelijke en ziele-bestaan werden hem geleidelijk duidelijk gemaakt. Wie deze wetten met het ongereinigde, alledaagsche verstand wil vatten begrijpt er niets van. Goethe heeft eens gewezen op datgene, waar het hier op aankomt. Toen hij zich in Italië en Sicilië ijverig aan de studie van het plantenrijk had gewijd en zich zijn tegenwoordig veelbesproken, maar weinig begrepen denkbeelden, over de "oerplant" had gevormd, schreef hij naar Duitschland dat hij eene reis naar Indië wilde maken, niet om iets nieuws te ontdekken, maar om het ontdekte op zijne wijze te beschouwen. Het komt er dan ook niet op aan de wetten te kennen, welke de verstandelijk beoefende plantkunde aan het licht heeft gebracht, maar wel om met behulp dezer wetten tot het innerlijke wezen

van het plantenleven door te dringen. Men kan een geleerd professor in de plantkunde zijn en toch niets van dit leven begrijpen. Onze geleerden hebben echter zeer merkwaardige opvattingen. Zij gelooven dat men hoegenaamd niet tot het innerlijke van de natuur kan doordringen, of wel zij beweren dat ons onderzoek nog niet "zoo ver" is gevorderd. Zij vermoeden niet dat zij door middel van *dat* onderzoek met de zintuigen en het verstand wel op zegenrijke wijze onze kennis steeds kunnen uitbreiden, maar dat er voor het onderzoek van het "innerlijke" een geheel andere wijze van denken noodig is, dan zij ontwikkelen. Terwijl zij volgens de beginselen van de natuurkunde het horloge bestudeeren, willen zij niets van den horlogemaker weten. Omdat zij in het horloge niet een klein geestje kunnen vinden, dat de wijzers doet draaien, ontkennen zij den geest die de raderen heeft gerangschikt, of zij beweren dat de geest, hetzij geheel, hetzij "tot dusverre", niet voor het menschelijk kenvermogen toegankelijk is. Wie van den *geest* in de natuur spreekt wordt er van beschuldigd dat hij louter met woorden fantaseert. Nu is het echter toch niet zijne schuld dat de beschuldigers alleen maar woorden hooren.

De leerlingen van Pythagoras werden op den tweeden trap van hun onderricht in den geest der natuur binnengeleid. Eerst wanneer zij boven dezen trap waren gestegen konden zij naar de "groote" inwijding worden gevoerd. Dan waren zij rijp om de *geheimenissen* van het bestaan in zich op te nemen;

hun geestelijk oog was daartoe sterk genoeg geworden. Zij leerden van nu af niet louter den geest in de natuur, maar ook de *bedoelingen* van dien geest kennen. Van af dit punt kan men over het wezen der mysteriën niet meer in eigenlijken zin, maar alleen overdrachtelijk spreken, omdat onze taal geheel en al aan het verstand is aangepast en hoege-naamd geen woorden bezit voor de hoogere wijze van kennen, waar het hier om te doen is. In dier voege wordt men verzocht het volgende op te vatten.

Vóór alles leerde de mensch buiten den kring van zijn persoonlijk leven zien. Hij vernam dat dit zijn leven de herhaling van vroegere levens op een nieuwen trap van bestaan is. Hij kon er zich van overtuigen dat hetgeen men in den waren zin des woords ziel mag noemen, zich dikwijls belichaamt en herbelichaamt, en dat hij de vermogens, ervaringen en handelingen van dit leven heeft op te vatten als werkingen van oorzaken uit zijn vroegere levens. Ook werd hem duidelijk dat de daden en ervaringen van het tegenwoordige leven in een toekomstig bestaan hare gevolgen zullen hebben. (Daar het in de bedoeling ligt elders uitvoerig over de groote wetten van "Herbelichaming" en "Wereldwet", of "Reincarnatie" en "Karma" te spreken, zij hier met deze aanwijzingen volstaan.) Deze waarheden konden voor den leerling der mysteriën op gelijke wijze eene overtuiging worden als voor den gewonen mensch "tweemaal twee is vier", omdat hij er op den derden trap

rijp voor was. Men kan ook pas op dezen trap een volkomen zeker *oordeel* over deze wetenschap hebben omdat men eerst op dezen trap haar ware beteekenis kan begrijpen.

Deze voorstellingen worden ook tegenwoordig, evenals in alle andere tijden, veel bekritiseerd. Wat daarbij echter gekritiseerd wordt, zijn slechts de willekeurige gedachten van de critici zelf, en die zijn geheel en al zonder belang. Overigens moet ook volkomen worden erkend dat vele aanhangers van de herbelichamingsidee er zich geen betere voorstellingen van vormen dan hare tegenstanders. (Hier wil natuurlijk niet gezegd zijn dat een ieder, die tegenwoordig deze leeringen verdedigt, ze ook begrijpt. Ook onder die verdedigers zijn er vele die ten eenen male te gemakzuchtig of te — zelfbewust zijn om *zwijgend* te leeren voordat zij onderwijzen.)

Na de "groote" openbaringsinwijding volgde, misschien niet bij de Pythagoreërs, dan toch in andere mysteriën, de trap van de eigenlijke *mystieke inwijding*. Op dezen trap verhief zich niet alleen het aanschouwen en denken, maar het *geheele leven* boven de eigenlijke menschelijke persoonlijkheid. Hier werd de leerling niet alleen een wijze, maar ook een *ziener*. Niet alleen nam hij het wezen der dingen waar, maar hij beleefde het met hen. Het is zeer moeilijk eene schets te geven van datgene waar het hier om gaat. De ziener is niet alleen bewust van de dingen, maar hij is bewust *in* de dingen; hij denkt niet na *over* de natuur, maar hij treedt buiten zijn eigen kring en denkt

in de natuur. (De theosoof kent dit feit, en noemt dat het openen van de astrale zintuigen.)

De verstandsmensch gaat aan de zieners voorbij; zij *moeten* in zijn oog dwepers, zoo niet erger zijn. Wie gevoel heeft voor hunne begaafdheden, hoort hen aan met eerbiedigen schroom, want hij gevoelt dat uit hen niet meer eene menschenlijke persoonlijkheid, maar de *levende* wijsheid zelve spreekt. Zij hebben hunne persoonlijke neigingen, sympathieën en meeningen ten offer gebracht om hun mond te kunnen leenen aan het eeuwige Woord, waardoor "alle dingen gemaakt zijn". Want waar nog menschenlijke meening spreekt, waar neigingen en belangen in aanmerking komen, zwijgt de eeuwige wijsheid. En zoo zij doordringt tot het oor van hen die geen gevoel voor haar hebben, dan heeft zij den schijn van persoonlijke menschenlijke woorden, welke goddelijke kracht er ook in moge liggen. De menschen zouden echter van de zieners kunnen leeren *luisteren*, want de ziener zwijgt in zijn menschenlijke persoonlijkheid, als de stem der waarheid tot hem spreekt. Zijn oordeel — zwijgt, zijne belangen en neigingen staan even waardeloos voor hem als de tafel waaraan hij zit, hij heeft zich volkomen aan het innerlijke *luisteren* overgegeven.

Alleen de ziener kan tot den volgenden trap opstijgen, dien de ouden den trap van "theurg" noemden, en die in onze taal kan worden omschreven als de trap waarop een "volmaakte omkeering" van de menschenlijke vermogens" plaats vindt. Krachten, die anders alleen den mensch

binnenstroomen, vloeien thans van hem uit. Op zekere gebieden, waar de mensch uitsluitend dienaar is, wordt hij, wiens vermogens "omgekeerd" zijn, heerscher. Dewijl nu alleen de ziener in staat is de strekking en de werkwijze van dergelijke krachten te beoordeelen, zal de mensch deze krachten misbruiken als ze in zijn bezit komen zonder dat hij de reinheid van den ziener heeft verworven. En deze "wijsheid zonder reinheid" is door een bepaalde aaneenschakeling van omstandigheden, waarop wij niet verder zullen ingaan, mogelijk.

Schuré spreekt op uitstekende wijze over deze hogere inwijding bij de Pythagoreërs: ". . . op den top verdween de aarde als eene schaduw, als een uitdoovende ster. Daar openden zich de hemelsche vergezichten, en als een wondervol geheel ontrolde zich het "gezichtspunt der hoogte", de "epiphanie" van het heelal. Het onderricht had niet ten doel den mensch in contemplatie of extase te doen opgaan. De leeraar had de leerlingen in de onnaspeurbare gebieden van den kosmos gevoerd, hij had ze in de afgronden van het onzichtbare gedompeld. Van die verschrikkelijke reis waren de echte ingewijden beter, krachtiger en meer gestaald voor de beproevingen des levens op aarde teruggekomen. . . . Op de inwijding van het verstand was die van den wil gevolgd, de moeielijkste van alle, want het was er om te doen den leerling op te nemen in de waarheid, in de diepten des levens. . . . Op deze hoogte werd de mensch Adept en bezat hij energie genoeg om in het

bezit van nieuwe krachten en vermogens te komen. De innerlijke krachten der ziel openden zich, en de wil straalde in de andere”.

Van alwat de mensch vóór het bereiken van dezen trap volbrengt liggen de oorzaken op gebieden, die hem ten eenenmale onbekend zijn. De theurg kan op deze gebieden zien; en hij laat *bewust* van zich uitstralen wat bij den mensch gewoonlijk *onbewust* in de diepste lagen van de ziel sluimert. Hij staat van aangezicht tot aangezicht tegenover den gids, die hem te voren onzichtbaar “van achter” heeft geleid. Met dergelijke gedachten toegerust moet men zinsneden lezen zooals deze uit het oude wijsheidsboek “Moendakopanishat”: “Wanneer de ziener den goudkleurigen Schepper ziet, den Heer, den Geest, wiens schoot Brahman is, dan bereikt de wijze, nadat hij verdienste en onverdienste heeft weggeworpen, vlekkeloos, de hoogste vereeniging”.

Op de toppen, die aldus worden bereikt, richt Schuré het oog; en het mystieke geloof aan de lichtkracht van deze toppen schenkt hem de kracht om door eenige der nevelwolken heen te zien, die het ware wezen van de groote leiders der menschheid omsluisen. Dit stelt hem in staat de groote ingewijden Rama, Krishna, Hermes, Mozes, Orpheus, Pythagoras, Plato en Jezus te schilderen. Trapsgewijs, naar gelang van de rijpheid die het menschelijk geslacht in hunnen tijd had bereikt, hebben deze leiders de krachten in de menschheid laten stralen. Rama voerde tot aan de poort der wijsheid, Krishna en Hermes gaven aan enkelen

den sleutel in de hand, Mozes, Orpheus en Pythagoras lieten het binnenste zien, en Jezus, de Christus, verleende een blik in het heiligdom. Men zoude schade toebrengen aan de bekoring die het boek van Schuré eigen is, als men zijne uiteenzettingen navertelde, waarin een ieder goed zoude doen zich te verdiepen.

Schuré wijst er op hoe door den stichter van het Christendom de wijsheidskrachten der mysteriën in de geestelijke aderen der menschheid zijn gegoten, en wel in zoodanigen vorm dat menschelijke ooren zijne boodschap konden vernemen. Op de wegen, welke Schuré schetst, moet ook op dit gebied de waarheid worden *gezocht*. De kracht die van Jezus'persoonlijkheid uitstraalt is *levende kracht* in de harten van allen, die haar in zich laten vloeien. Alleen hij, die zich door het begrijpen der mysteriënwijsheden den sleutel verworft tot het levende *woord* dat in deze kracht werkt, kan dat woord *verstaan*. En daartoe geeft Annie Besant's “Esoterisch Christendom” voor zooveel dat mogelijk is, den grondslag. Het is een boek waardoor de verborgen zin der bijbelwoorden zich voor den toegewijden lezer ontsluit.

In onzen tijd zijn dergelijke sleutelboeken noodzakelijk. De menschheid verkeerde, toen zij het evangelie, de “blijde boodschap”, ontving, in een anderen toestand dan tegenwoordig. Tegenwoordig heeft het verstand een geheel andere scholing dan negentien eeuwen geleden. Tegenwoordig kan de mensch de levende kracht van het “geopenbaarde woord” slechts ervaren wanneer hij deze kracht met zijn

oordeelsvermogen kan vatten. Doch wat waar is blijft eeuwig waar, ook al verandert in den loop des tijds de wijze waarop de mensch het moet vatten. Dat tegenwoordig het *verstand*, het *oordeelsvermogen* hunne rechten doen gelden, is noodzakelijk; de kenner van de ontwikkeling der menschheid weet dat het zoo *moet* zijn. Daarom geeft hij tegenwoordig aan het *verstand*, wat eeuwen geleden aan andere zielekrachten werd gegeven. Op grond van deze kennis, en van geen andere, behoort de ware theosoof te arbeiden. Annie Besant's "Esoterisch Christendom" moet in dezen zin worden opgevat.

De theosoof weet dat in het Christendom de waarheid ligt, en hij weet ook dat Jezus, in wien de Christus belichaamd was, geen leider der dooden, maar een leider der levenden is. Hij begrijpt het groote meesterwoord: "Ik ben met ulieden tot aan de voleinding". Wie evenals Annie Besant het Christendom wil verklaren, wendt zich in de eerste plaats tot den *levenden* leider, niet tot het geschiedkundige bericht. Wat het "levende woord" nog *heden* verkondigt aan het oor dat wil luisteren, straalt dan in de Evangelieberichten binnen. Ja, Hij die de verkondiger des woords is, is gebleven tot heden, en Hij kan ons zelf zeggen hoe wij de letter moeten opvatten, die van Zijn daden en woorden bericht. De "blijde boodschappen" moeten esoterisch worden opgevat; dat wil zeggen dat eerst in ons binnenste de levende kracht moet zijn ontwaakt, die er den stempel van het "heilige" op drukt. En omdat het verstand, het vermogen tot

oordeelen, de groote middelen van de tegenwoordige beschaving zijn, moeten zij bevrijd worden uit de boeien der louter zintuigelijke opvatting, van het zuiver in tastbaren zin begrijpen van de werkelijkheid. Het verstand van de tegenwoordige menschheid moet zelf onderduiken in de zee, die het met waren eerbied vervult. Want het is niet goed dat het knappe verstand alleen maar de "begoochelingen" vernietigt, die het godsdienstige gemoed rondom de dingen heeft geweven. Dat wordt slechts verricht door het verstand dat verblind en geboeid is door het welslagen in het leeren kennen en beheerschen van de louter materiele natuurkrachten. De menschen van onzen tijd en *met hen* onze natuurkundigen, biologen, schrijvers van beschavingsgeschiedenis wanen zich *vrij* in hunne, louter op het feitelijke gerichte, verstandswereld. In waarheid leven zij onder eene alles beheerschende *suggestie*. Tot op zekere hoogte kunt gij *vrij* worden, gij natuurkundigen, biologen en geschiedvorschers van onzen tijd, als gij maar wilt inzien dat uwe voorstellingen van werkelijkheid, ja zelfs van stoffen en krachten der wereld, van geschiedenis en beschavingsontwikkeling der menschheid, niets anders zijn dan *massale suggesties*. Eenmaal zal de blinddoek u van de oogen vallen, en dan eerst zult gij te weten komen *in hoeverre* het *waarheid*, niet dwaling, is wat gij over electriciteit en licht, over de ontwikkeling van dieren en menschen denkt. Want, let wel, ook de theosofen houden uwe beweringen

niet voor dwalingen, maar voor waarheid, omdat ook uwe opvatting van de natuur voor hen eene *geloofs*belijdenis is; en wanneer zij zeggen dat zij den kern der waarheid in *alle* belijdenissen willen zoeken, slaat dat niet alleen op Boeddha, Mozes en Christus, maar ook op Lamarck, Darwin en Haeckel. Boeken, zooals die van Schuré en Annie Besant, zijn geroepen om den blinddoek van uwe oogen te nemen; zij moeten u leeren uwe suggesties te doorzien. In zooverre komt het bij deze boeken geenszins alleen aan op hetgeen er woordelijk in staat, maar op de verborgen krachten die de pen der schrijvers hebben geleid en welke zich den lezers in de aderen gieten, zoodat zij van een nieuw gevoel voor *waarheid* worden doorhuiverd. Lezers, die de juiste werking van dergelijke boeken onder vinden, worden in zekeren zin verstandelijk ingewijd.

Wie achter deze zinsnede niet het beweren van iets wonderbaarlijks vermoedt en in staat is er iets anders dan eene frase in te zien, zal ook begrijpen dat deze boeken hem niet louter als gewone lectuur worden voorgelegd, maar met de geheel andere bedoeling dat zij door de kracht, waarmede zij geschreven zijn, in hem sluimerende krachten zullen doen *ontwaken*, al kunnen dit ook voorloopig nog slechts krachten van de verstandsziel zijn. Doch voor *onzen tijd* bestaat er geen ware inwijding die niet den weg van het verstand gaat. Wie tegenwoordig met voorbijgaan van het verstand naar de "hoogere geheimenissen" wil leiden, weet niets van de teekenen des tijds, en kan slechts nieuwe suggesties voor de oude in de plaats stellen.

In de Theosofische Bibliotheek verschenen:

Nº. 1.	C. W. Leadbeater. De Planeetketens . . .	f 0.40
Nº. 2.	Annie Besant. Oostersche en Westersche Psychologie	0.40
Nº. 3.	A. P. Sinnett. Het Begin van het Vijfde Ras . . .	0.40
Nº. 4.	— De Samenstelling der Aarde . . .	0.40
Nº. 5.	— Het Stelsel waartoe wij behooren	0.40
Nº. 6.	Mrs. Sinnett en Scott Elliott. De Maan Pitri's . . .	0.40
Nº. 7.	Schwarz. De Betrekking tusschen Mensch en God	0.40
Nº. 8.	H. van Ginkel. Korte Schets der Vrijmetselarij	0.40
Nº. 9.	Annie Besant. De Noodzakelijkheid van Reïncarnatie	0.40
Nº. 10.	— Reïncarnatie als Christelijke Leerstelling	0.40
Nº. 11.	A. P. Sinnett. Appollonius van Tyana . . .	0.40
Nº. 12.	C. W. Leadbeater. Witte en Zwarte Tooverij	0.40
Nº. 13.	F. W. H. Mijers. De Mensch en de Dood . . .	0.40
Nº. 14.	A. Besant. Als een Mensch sterft enz. . .	0.40
	C. W. Leadbeater. Eenige misvattingen over den dood . . .	0.40
Nº. 15/16.	A. Besant. De Wetten van het Hooger Leven	0.80
Nº. 17.	C. W. Leadbeater. Vegetarisme en Theosofie . . .	0.40
Nº. 18.	Annie Besant. Vegetarisme en Theosofie . . .	0.40
	Alcoholvraagstuk en Theosofie	0.40
Nº. 19.	A. P. Sinnett. Trillingen	0.40

Nº. 20.	Annie Besant.	{ Over eenige moeilijkheden
in het innerlijk leven en
Het Einde der Smart. . .	f 0.40
Nº. 21/24.	—		
		Wenken bij de bestudee-
ring der Bhagavad Gitâ . .	- 1.60
Nº. 25/26.	Wm. C. Ward.	De Nibelungen ring . .	- 0.40
Nº. 27.	W. Scott Elliot.	De Wet van Opoffering . .	- 0.40
Nº. 28.	C. W. Leadbeater.	Misbruik van psychi-
sche vermogens . .	- 0.40
Nº. 29.	—	Onze verhouding tot
kinderen	- 0.40
Nº. 30.	Annie Besant.	Occulte Scheikunde . .	- 0.40
Nº. 31/32.	—	H. P. B. en de Meesters . .	- 0.80
Nº. 33/36.	—	Lezingen te Londen gehou-
den in Juni en Juli 1907. .	- 1.60
Nº. 37.	G. R. S. Mead.	De Gnosis van het	
Nº. 38.	—	Denkvermogen	- 0.40
Nº. 39.	—	Hymnen van Hermes. . .	- 0.40
Nº. 40.	—	Het Visioen van Aridaeus .	- 0.40
Nº. 41.	—	De Hymne van Jezus . . .	- 0.40
Nº. 42.	—	De Mysteriën v. Mithra . .	- 0.40
Nº. 43.	C. W. Leadbeater.	Een Mithrisch Rituaal . .	- 0.40
Nº. 44.	Annie Besant.	Natuurgeesten	- 0.40
Nº. 45.	Dr. Rudolf Steiner.	Bewijzen voor het Bestaan
der Ziel	- 0.40
No. 46.	—	Onze Atlantische Voor-
ouders	- 0.40
No. 47.	—	Het Bloed is een zeer
bizar Sap	- 0.40
No. 48.	—	Filosofie en Theosofie . .	- 0.40
		Inwijding en Mysteriën .	- 0.40

6 willekeurige nummers
voor f 1.80.

THEOSOFISCHE BIBLIOTHEEK.

8° SERIE.

No. 48.

INWIJDING EN : MYSTERIËN :

DOOR Dr. RUDOLF STEINER. — UIT HET
DUITSCH VERTAALD DOOR A. TERWIEL.

1909.

UITGAVE VAN DE THEOSOFISCHE UITGEVERS-
MAATSCHAPPIJ, AMSTELDIJK 79, AMSTERDAM.